

CASTELLS CATALANS

ROCACORBA

Nom del castell: Rocacorba
Data de construcció: XI
Municipi: Canet d'Adri
Comarca: Gironès
Altitud: 933 m
Coordenades: E 2.687686 N 42.06759
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: s'hi accedeix prenent la carretera GIV-5247 que va de Banyoles a Pujarnol a partir d'on cal seguir-la fins ben a prop del cim del Puig Sou (grans entenes) on cal prendre una pista, ja sense asfaltar, que ens durà sota mateix del castell, on hi ha un petit aparcament.

Rocacorba. Fotos de Jordi Gironès.

El castell de Rocacorba, avui santuari de la Mare de Déu de Rocacorba, s'alça al cim de la serra de Rocacorba (o Puigsou), talaia de les valls de Biert i Llémena i sentinella avançat del pla de Girona.

Història

Els orígens del castell i de la parròquia de Rocacorba es confonen. Segurament fou un dels primers edificats en les comarques gironines després de la conquesta dels territoris als sarraïns tot i que la data documental més antiga del lloc és la del 1065 quan és citat amb el nom de «*rocha curva*», en un testament de Guillem Guifré que es conserva a l'arxiu catedralici. El 1130 consta que el cavaller Rodball de Rocacorba i els seus fills pagaven delme pel mas Coll a l'església de Pujarnol. A aquest Rodball de Rocacorba, el seguí el seu fill Berenguer, casat amb una tal Flos. És a aquest Berenguer que fa referència també la concòrdia que se signà, per la qual es redimien a dos sous anuals el cens d'un porc que aquell devia pagar a la canònica per un molí anomenat Enversen. El 1161, Berenguer i la seva família lliurava al bisbe de Girona, Guillem de Peratalada, els impostos reclamats a l'església de Santa Maria de Rocacorba.

El castell, passà el 1168 a mans de Miró I d'Hostoles, que l'havia permutat pel seu castell amb Berenguer II fill de Berenguer de Rocacorba. Aquest mateix any morí Miró i el castell

fou heretat pel seu fill Miró II, que fou investit pel rei Alfons I (Alfons el Cast). El 1212 Miró II d'Hostoles llegà els castells d'Hostoles i Rocacorba a la seva filla Dolça que es casà amb Galceran de Cartellà. Els succeí llur fill Guillem Galceran de Cartellà que morí el 1306. La filla d'aquest, Ermessenda es casà amb Bernat Hug de Serrallonga i li portà en dot el castell de Rocacorba. Aquest matrimoni tingué una filla, Beatriu de Serrallonga, que heretà, del seu avi, la jurisdicció civil i criminal sobre el castell i termes de Rocacorba i de la seva mare Ermessenda, n'heretà els drets senyoriais.

El 1313, Beatriu es casà amb Dalmau de Rocabertí, senyor de Peralada. Aquest matrimoni, feudatari del castell, apareix documentat prestant successius homenatges al bisbe Pere de Rocabertí i als reis Jaume II (1321), Alfons el Benigne (1328) i Pere III el Cerimoniós (1337). Beatriu vengué el castell el 1342 al seu castlà Guillem sa Costa de ses Planes de qui passà a Ramon Sant Julià de Revardit. El castell fou recuperat pels Rocabertí el 1383 quan el comprà Felip Dalmau de Rocabertí. L'heretà el fill, Jofre de Rocabertí a qui el rei donà els drets reials sobre el castell i terme de Rocacorba. Els Rocabertí obtingueren el títol de barons de Rocacorba.

El 1402, Jofre vengué el castell a Pere Galceran de Cartellà. L'heretà el fill Roger de Cartellà i posteriorment la filla d'aquest, Constança. Cons-

tança de Cartellà es casà amb Marc de Montagut, que fou considerat rebel pel rei Joan II durant la guerra civil catalana (1462-1472); per aquest motiu, el castell fou lliurat pel rei al cap remença Francesc de Verntallat. El 1479, estant el castell en mans dels pagesos remences, els Jurats de Girona, òrgan de govern local de la ciutat de Girona, proposaren la seva demolició al rei, acció que no s'executà. El 1485 el tenia en possessió un tal Damià Espígol, remença, que també s'havia apoderat del castell de Cartellà. El 1495, per manca d'interès per l'indret, el castell tornà a mans de la família Montagut, en la persona de Pere de Montagut, i posteriorment als Vallgornera i als Baldric.

Degut als terratrèmols de 1427-1431 i a les guerres esmentades, el castell s'anà deteriorant progressivament i perdé utilitat. Per aquest motiu, es va anar reformant i transformant en santuari marià.

Arquitectura

Del castell primitiu, veritable castell roquer, només se'n conserven escasses restes. Els seus fonaments estan reaprofitats en les edificacions actuals. A la part occidental del penyal es conser-

ven la base d'una torre, un tram de muralla d'uns 3 metres de llargada i un altre mur amb una obertura rectangular. Tant el parament de les restes de la torre com el de la muralla està fet amb pedra calcària irregular, de mida mitjana, mentre que el del mur està fet amb pedres més grosses lligades amb morter de calç.

La Mare de Déu de Rocacorba

Inicialment fou l'església del castell i quan aquest va decaure (s. XIV i XV) va ser transformada en santuari marià. La capella actual és una sòbria construcció del segle XVIII. Durant les restauracions fetes la dècada de 1980 aparegué l'estructura romànica de l'edifici, que havia quedat amagada per les reformes del segle XVIII. Més informació a: https://ca.wikipedia.org/wiki/Mare_de_Déu_de_Rocacorba.

Extret de: https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Rocacorba

Elena Fàbregas
Jordi Gironès

Febrer 2016